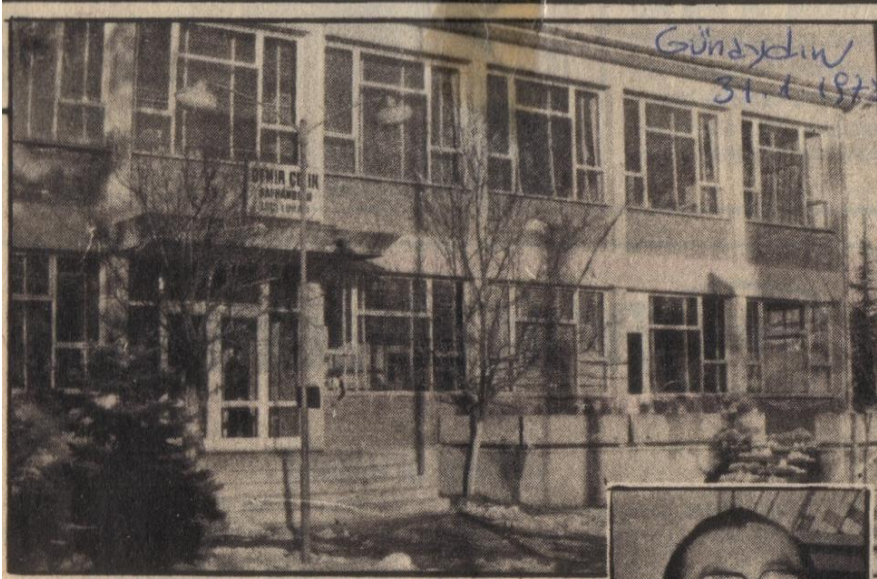

VI. BÖLÜM

BELEDİYE BAŞKANI'NIN NOT DEFTERİNDEN ALINTILAR

- 17. SÖYLEŞİ : İLK HİZMETLER, İLGİNÇ
TEPKİLER VE İSTEMLER**
- 18. SÖYLEŞİ : OLAĞAN HİZMETLER
DIŞINDA, BELEDİYE'DEN
SAFRANBOLU'NUN
KAZANIMLARI**
- 19. SÖYLEŞİ : SAFRANBOLU'DA 1970'Lİ
YILLARDA ÜZÜCÜ OLAYLAR**
- 20. SÖYLEŞİ : NOT DEFTERİNDEN
BİR KAÇ ANEKDOT**

Lokal binasının değeri 15 milyon lira..

İki yıl önce açılan dava sonuçlandı

Demir-Çelik İşçi Lokali resmen Safranbolu Belediyesi'nin oldu

SAFRANBOLU (Özel)-Safranbolu Belediye - sine ait arsa üzerinde yapılan işçi lokalini bundan sonra Safranbolu Belediyesi çalıştıracak.

Safranbolu Belediyesi tarafından 2 yıl önce açılan dava sonuçlandı ve Bağlar mevkiinde Demir-Çelik İşletmeleri tarafından yaptırılan lokalin 1200 metrekarelik arsasının belediyeye verildiği açıklandı.

Safranbolu Belediye Başkanı Kızıltan Ulukavak, işletmenin, arsaya satın almadan Safranbolu Belediyesine ait arsa üzerine 1962 yılında lokal binası yaptığını söyledi. Ulukavak "Davanın bu şekilde sonuçlanması ile 15 milyon lira değerindeki lokal binası resmen belediyenin oldu" dedi.

Safranbolu Belediye Başkanı Kızıltan Ulukavak, görülüyor ..

17. SÖYLEŞİ

İLK HİZMETLER, İLGİNÇ TEPKİLER VE İSTEMLER

— Belediye Başkanı olduktan sonra ilk hizmetleriniz nelerdi?

— Belediyeye yeni bir başkan seçildiği biliniyordu, herkes söylüyordu. Bu bir söylem olarak kalmamalı, yeni başkanın varlığı eylemlerle kanıtlanmalıydı. Önce bu amaca yönelik ilk hizmet ve eylemlerimi anlatayım; sonra uygulamalarıma ilişkin tepkileri, istemleri ve benim görüş ve kararlarımı açıklayayım.

A- TÖREN ALANINA TRİBÜN YAPIMI

24 Mart 1974 günü seçilmiş, 27 Mart günü mazbatamı alıp göreve başlamıştım. Kısa bir süre sonra 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı'nın 54. yıldönümü kutlanacaktı. Safranbolu'da o yıllarda, ulusal bayramlarda geçit törenini halkın rahatça izlemesi için uygun bir düzenleme yoktu.

Kutlamalar genellikle Arslanlar'da, *-hangi isabetsiz görüş ve gereksinmenin ürünü ise-* halen Luna Park'a tahsis edilen yerde yapılırdı. Kaymakam ve Garnizon Komutanı sıfatıyla Askerlik Şubesi Başkanı ile Belediye Başkanı, tören yerinde tahta bir platformda, üç sandalyede otururlar, halk ise, itiş kakış birbirinin üstünden töreni görmeye çalışırdı. Bu durumu hep eleştirirdim.

Belediye Başkanlığımın ilk haftasında, henüz memur kadrosu sağlanmadığı için, Belediye'de geçici işçi kadrosunda çalışmakta bulunan Mühendis Kemal TUNCER'i çağırdım. Arslanlar top sahasına, Çiçekler'in Şevket'in bahçe duvarının önüne, anfiteatr görünümünde, basamaklı, fazla masraflı olmayacak basit bir tribün yapılmasını ve 23 Nisan'a yetiştirilmesini istedim.

21 Nisan günü tribün tamamlandı. Basamaklara, beton zemin üzerine, rahat oturabilmek için boydan boya 5X10 ağaç direkler yatırıldı. Böylece 100'den fazla kişinin, oturarak töreni izleyebilme olanağı sağlandı. 23 Nisan Bayramı'nı, özellikle çocukları ana okulunda veya ilkokul çağında olan ana babalar, mutlaka izlemek isterler; bu bayrama büyük ilgi gösterirler.

23 Nisan 1974 günü saat 9.00 sıralarında tören alanına geldiğimde, yapılan tribünü hemşehrilerimizin tamamen doldurduğunu gördüm. Üstteki geniş platformda da, Kaymakam, Garnizon Komutanı ve Belediye Başkanı dışında, İlçe protokolünü oluşturan Savcı ve Yargıçlar ile Daire Amirleri de oturarak töreni izleyebildiler. Hiç kuşkusuz yapılan tribün yetersizdi; yine de halkın büyük bir bölümü töreni ayakta izlemek durumunda kaldı.

► BEKLENMEYEN TEPKİ

23 Nisan Bayramı'nın ertesi günü Belediye Meclisi üyesi bir arkadaşımın işyerine uğradım. Bana ilgisiz kalıyor; kendisinden hiç bekleyemeyeceğim davranışlar sergiliyordu. Bir anlam veremiyordum. Ne oldu, ne oluyorsun türünden ısrarlı sorularım karşısında, bir ara "*Sen suçunu bilirsin*" yanıtını verdi. İsrarla sormama karşın, suçumu söylemiyordu; öğretmeni tarafından suçunu itiraf etmesi beklenen bir ilkokul çocuğu konumuna düşürülmüştüm. Daha fazla orada kalmayı onuruma yediremedim, Belediye'ye döndüm.

23 Nisan 1974 - Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı'nda Safranbolu'da ilk tribün

Uzun uzun düşündüm, içim içimi yiyordu. Telefona sarıldım; tekrar sordum. Israrlarım üzerine suçumun, bayram günü, yeni yaptırdığımız tribünde eşine yer ayırmamam olduğunu; kenardan, ayakta bayramı izlemesinden dolayı eşinin çok üzüldüğünü öğrendim. Çok ilginç bir durumdu. Başka Belediye Meclisi üyelerinin eşlerine tribünde yer ayrılır da veya Belediye Başkanının eşi de dahil, kimilerine özel yer ayrılır da, sadece onun eşine yer ayrılmaz; ancak o takdirde suçlamada bulunmakta haklı olabilirdi.

Tansu, Sema, Semra (Ana Okulu)
(23 Nisan 1974)

Oysa, Belediye Başkanının Ana Okulu öğrencisi kızı Tansu, arkadaşları Semra ve Sema ile şiir okurken, onun annesi de tribünde değildi; ayakta, halkın arasında kızını izlemişti.

Yeni yaptırılan tribüne kim erken gelmişse oturmuştu; halka açık bir mekanda özel yer ayrılması ve oraya kimsenin oturulmaması gibi bir uygulama olamazdı. Üstelik biz "halkçı" değil miydik, aslında halka dayalı bir yönetim anlayışı da bunu gerektirmez miydi?

Meclis üyesine bunları söylesem de tatmin edemedim; eşinin tepkisini dile getirmeğe devam ediyordu. Evine telefon ettim, aynı gerekçeleri eşine de anlattım.

Tribünde yer ayırmama olayı, Belediye olarak çok yararlı işler yapılırsa da, herkesin memnun olamayacağını ve kimilerinin kendilerine hep özel ve ayrıcalıklı işlem yapılmasını beklediklerini gösteren ilk örnekti.

► BEĞENİ VE ELEŞTİRİDE KURAL

İleriki yıllarda benzer başka olaylar da yaşadım. Sonuçta şunu öğrendim: Önemli olan çoğunluğun memnuniyeti olmalıydı, başarının ölçüsü, memnun kalanların sayısıyla doğru orantılı oluyordu.

Aslında eleştiren, eleştirmeden önce, kendini eleştirilenin yerine koymalı, onun yerinde olsam, onun içinde bulunduğu koşullarda ben nasıl davranırdım diye kendi kendine sormalı; vereceği yanıtı göre davranışlarını yönlendirmelidir. Son yılların moda deyimiyse, “*empati*” yapmalıdır.

Nitekim, kamuda denetim görevine yeni başlayanlara, kıdemli denetçilerin ilk tavsiyesinin de, denetlenenlerin işlem ve eylemleri hakkında, kendinizi onların yerine koymadan ve önce koşulları değerlendirmeden hiçbir yargıda bulunmayın biçiminde olması, aynı görüşten kaynaklanmaktadır.

B- DANIŞTAY KARARINA UYULUYOR

Göreve başladığımda Belediye’de uzun süredir gereği yerine getirilmeyen bir Danıştay kararı vardı. Karar, davalı Belediye’ye karşı kazanılan bir idari dava ile ilgiliydi; en önemlisi davacının avukatı da bendim.

Karar uygulanmamıştı ya da uygulanmamıştı. Çünkü Danıştay kararı, eski Belediye Başkanı Ömer AN’ın eşi Saim Hanımefendi’nin mülkiyetindeki bir arsaya yapılan apartman inşaatıyla ilgiliydi. Apartmanın giriş kapısı, binanın ana yola bakan cephesinde değildi. Hemen inşaatı bitişik, Ali VELİOĞLU’nun eşi Nazmiye VELİOĞLU’na ait bahçe yolunu kullanarak, apartmana giriş planlanmıştı. Zemin kattaki fırından da, yine VELİOĞULLARI’nın bahçesine açılan kapı bırakılmıştı. Apartmanın saçağı da aynı komşunun bahçesinin üstünde, taşkın inşaat biçiminde yer alıyordu.

1970 yılında yeni avukat olduğum sırada, bu konu bana intikal etti. Apartman inşaatı henüz başlangıç aşamasındaydı. Belediye’ye bir ihtarname göndererek, inşaatın yasalara uygun hale dönüştürülmesi isteminde bulunuldu. Sonuç alınamayınca, Nazmiye VELİOĞLU’nun avukatı sıfatıyla Danıştay nezdinde Belediye aleyhine dava açtım. O yıllarda Bölge İdare Mahkemeleri henüz kurulmadığı için, idarenin her türlü eylem ve işleminin iptali için Danıştay’a başvurmak gerekiyordu.

Danıştay 6. Dairesi önce “*yürütme-yi durdurma*”, iki yıl kadar sonra inşaat ruhsatının iptali kararı verdi. Belediye Başkanı her iki kararı da uygulamadı. Belediye Başkanının eşinin inşaatında yasalar geçerli olmuyordu.

Danıştay kararına uyularak inşaat ruhsatının iptali veya inşaat planının değiştirilmesi bir tarafa, iskan ruhsatı da verildi. 1973 yılı sonunda Belediye Başkanı Ömer AN, apartmanın bir katına yerleşti, diğer katlarını da kiraya verdi.

Belediye Başkanı olduktan bir süre sonra, 1974 yılı Mayıs ayı içerisinde olabilir; Ali VELİOĞLU, Belediye’ye verdiği bir dilekçeyle, Danıştay kararının uygulanmasını istedi. Böylece avukat olarak aldığım bir kararı, Belediye Başkanı olarak uygulamak gibi, hiç de hoş olmayan ilginç bir konumum oluyordu. Ama

yasaları uygulamak durumundaydım; Anayasasında, hukuk devleti ilkesine yer verilen bir ülkede yaşıyorduk.

► **ÖMER AN'IN APARTMANININ ELEKTRİK VE SUYU KESİLİYOR**

Dilekçeyi Belediye Encümeni'ne havale ettim; Encümen'de oybirliğiyle, Danıştay kararı gereğince eski Belediye Başkanı Ömer AN'ın oturduğu binanın iskan ruhsatının iptaline, inşaat ve dolayısıyla iskan, yasalara uygun olmadığından, iskanla birlikte bağlanan elektrik ve suyun kesilmesine karar verildi.

— **Eski bir Belediye Başkanına yönelik böyle bir karar, nasıl karşılandı? Apartmanda herhalde Ömer AN dışında başka oturanlar da vardı.**

— Ömer AN'ın apartmanının elektrik ve suyunun kesilmesi Safranbolu'da büyük yankı yarattı. Apartmanın bir katında yeni evlenen Avukat Fatma (Toker) ATEŞ oturuyordu. Babası emekli öğretmen Emin TOKER, Emin Amca olarak çok saygı duyduğum bir kişiydi. Ağabeyi Alpay TOKER, Akçasu ve Kayarlı'dan mahalle ve okul arkadaşım olarak çok yakınımdı.

Emin Amca'nın, “ *Bir süre sonra doğum yapacak olan Fatma'nın evinin elektrik ve suyunu Kızıltan kesmemeliydi*” dediğini duymuş ve bana çok kızdığını öğrenmiştim. Aslında amaç başkaydı ama uygulamadan gerçek sorumlu ile birlikte başkaları da mağdur oluyordu. Bu arada ister istemez, hiç hak etmese de Belediye Başkanı da suçlanıyordu.

► **KARARIN UYGULANMASINDA HOŞGÖRÜ**

Birkaç gün sonra Belediye'ye AN ailesinin avukatı Şemsettin AYKOL ile Belediyenin avukatı Veli Tefvik ERENER birlikte geldiler. Yapılan uygulama, Danıştay kararına uygun olmakla beraber, Ömer AN'ın çok güç durumda olduğunu söyleyerek, soruna birlikte bir çözüm bulalım dediler. Her ikisi de çok saygı duyduğum kişilerdi; benim karşı karşıya kaldığım güçlüğü de biliyorlar, yaptığım uygulamayı da hukukun gereği olarak görüyorlardı.

Üç avukat tartıştı; fırının bodrumundan bahçeye açılan kapıyı tamamen kapatmak, bina saçağını kesmek; ancak VELİOĞLU'lara ait bahçe kapısından geçerek apartmana girişi sağlayan kapının kapatılmamak kaydıyla olaya bir çözüm getirilebileceği noktasında birleştik. Aslında, bunun dışındaki her türlü çözüm, binada geniş kapsamlı bir yıkıma yol açacaktı. Bu nedenle, Belediye olarak Danıştay kararını tümüyle değil, kısmen uygulayacaktık.

Böyle bir çözümü Sayın AN ailesi kabul ederse, binanın maliki Bayan AN'ın Noter'den bu konulara ilişkin beyan ve taahhütte bulunmasını ve noter belgesi geldiğinde konuyu Belediye Encümeni'ne sunacağımı söyledim.

► **ESKİ BAŞKAN ÖMER AN BELEDİYEDE**

Aradan iki saat kadar bir zaman geçti; Başkanlık odasının kapısı vuruldu, içeriye ceketinin önünü ilikleyerek, elinde noter belgeleriyle Ömer AN girdi. Şaşırdım; hiç beklemiyordum, noterde hazırlanan taahhütnameyi avukat arkadaşlardan biri getirir sanıyordum.

Hemen ayağa kalktım; saygıda kusur etmemeliydim. Yıllar sonra Ömer AN'la ilk kez karşılaşıyorduk ve ikimiz de heyecanlıydık. Belediye Başkanlığına kutladı, birlikte kahve içtik. Böylece barışmış da olduk. Daha sonraki yıllar zaman

zaman sıcak, zaman zaman siyasal açıdan çekişmeli ilişkilerimiz oldu. En son Ankara’da, vefatından bir süre önce, rahatsızlığı sırasında tedavi gördüğü hastanede ziyaret ettiğimi, kendisini rahmetle anarak anımsamaktayım.

Noterden onaylı taahhütnameyi Encümen’de görüştüğümüzde, Encümen’e, Belediye Meclisi’nden seçilen iki üye kabul etmedi. İlgililerin çaresizliğini ve Belediye Başkanının sıkıntılarını önemsemiyorlardı. Davul başkasının boyundayken, tokmağı vurmak kolaydı. Benim ve Encümen’in Belediye birim amirlerinden oluşan diğer üyelerinin oyuyla ve oy çokluğuyla, bir önceki Belediye Encümen kararını geçersiz kılan yeni bir karar alınarak, Sayın AN ailesine ait binanın kesilen elektrik ve suyu yeniden bağlandı.

— Bu yeni kararı VELİOĞLU ailesi nasıl karşıladı?

— Bu son karara Sayın VELİOĞLU ailesi tepki gösterdi. Kendi açılarından haklıydılar; ancak *“bağdaki üzümün tümü yenilemese de, amaç yine de bağcıyı döğmek olmamalıydı.”* Sorunun bina iskana açılmadan önce, bilinen nedenlerle çözülememiş olması, sadece Sayın VELİOĞLU ailesi için değil; eski avukatları, yeni Belediye Başkanı için de bir talihsizlikti.

Yeni Belediye Başkanının, vicdanının sesini dinlemesi ve takdir hakkını, kısmen ve çok zorlayarak da olsa, eski Belediye Başkanından yana kullanması anlayışla karşılanmalıydı. Öyle oldu mu; sanmıyorum.

C- KAVUNCUNUN TEPKİSİ

1974 yazında, bir Cumartesi günü Zabıta Memuru Ramazan Çavuş (ÜNAL) geldi, Pazar yerine bir kamyonetle kavun getiren Ankaralı bir kişinin kavunlarının ezik ve çürümüş olduğunu, etrafa dayanılmaz bir koku yaydığını söyledi. Pazar yerine gittim, çok sıcak bir gündü; gerçekten bozulan kavunlardan etrafa çok pis bir koku yayılıyordu.

Pazarcıya kavunlarını topla, kamyonetine yükle, buradan çek git dedim. Gitmeyeceğini söyleyince, tutanak tutuldu; sağlığa ve çevreye zararlı olması nedeniyle, imha edilmek üzere kavunlara el konuldu. Adam, *“sen benim AP’li olduğumu bildiğin için böyle yapıyorsun”* diye bağıırıyordu. Adamı ilk kez görüyordum, kim olduğunu, nereden geldiğini ve partisini nasıl bilebilirdim?

Aradan çok uzun yıllar geçti, bu olayı çoktan unutmuştum. Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulu Hukuk Danışmanı iken, 1992 yılında, Başbakanlık binasında bu Kurul’un bağlı olduğu Devlet Bakanının da, danışmanlığıyla görevlendirilmiştim. Bakan, DYP’li Ankara Milletvekili olduğu için, yanına daha çok Ankaralı seçmenler gelirdi. Bunlardan biri, bir gün, kolumdan yakaladı; *“sen Saffranbolu’da benim Ankara Kazan’dan getirdiğim kavunları sattırmadın, sen o Belediye Başkanı değil misin”* dedi. Adamı tanıyamadım ama olayı hemen anımsadım; *“Evet, ben o Belediye Başkanayım, görevimi yaptım”* dedim. Böyle rastlantılar sonrasında *“dünya küçük”* denir, demek çok doğru bir söz...

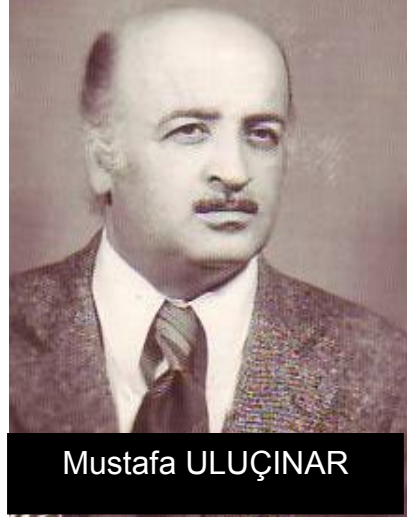
— Hep böyle olumsuz tepkiler içersinde mi çalışmak zorunda kaldınız; yoksa olumlu tepkiler de alıyor muydunuz?

— Olumsuz tepkiler bireysel nitelikteydi. Bireysel değil, toplumsal tepkiler önemlidir. Tören alanına tribün yapmak veya kavuncunun çürümüş, kokmuş kavunlarını imha etmek hiç kuskusuz toplumdaki olumlu tepki görmüştür. Kimi zamanlar

da, yakın arkadaşlarımla yanlış anlama ve değerlendirmelerden dolayı tepkisi oluyordu. İşte onlardan biri şöyle olmuştu:

D- MUSTAFA ULUÇINAR'IN ÖFKESİ

1979 yazında Arslanlar – Akbayır yolunun asfaltlanması sırasında evi bu yol üzerinde bulunan, tavuk yetiştiricisi, Belediye Meclis ve Encümen üyesi Mustafa ULUÇINAR, asfaltlama için Kastamonu'dan gelen işçilere, bir teşekkür ifadesi olarak tavuk kızartıp ikram etmek istedi. Sayın ULUÇINAR'ın memleketseverlik örneği olan bu girişimini ben de uygun buldum.

Mustafa ULUÇINAR

Birkaç gün sonra, telefonla beni arayan Mustafa ULUÇINAR, çok öfkeli bir sesle *“bu ne demek, asfaltlama işini benim kapının önünde bitirmişler, daha ileriye Kabakçı Camisi'ne doğru yol asfaltlanmadan bırakılmış, ben mahalleye rezil oldum, tavuk yedirdi, kapısının önüne kadar asfalt getirdi denilecek”* dedi.

Kendisine çok kötü bir rastlantı, asfalt malzemesinin kapısının önüne gelindiğinde bittiğini anlatmaya çalışıyordum. Öfkesinden benim dediklerimi anlamıyordu. Söylediklerimi duymuyordu. Çaresiz ben gülmeye başladım.

O zaman beni dinlemek zorunda kaldı. *“Çok haklısın”*, dedim, yeni asfalt malzemesinin bir iki gün içinde geleceğini bana söylendiğini bildirdim. Zorla ikna edebildim. Sayın ULUÇINAR, komşularının yanlış değerlendireceğinden korkuyor, haklı olarak duyarlılık gösteriyordu. *“Sen beni tanımaz mısın, senden önce ben böyle bir keyfiliğe ya da kayırmacılığa izin vermem”* dedim.

İki gün sonra asfalt malzemesi geldi; asfaltlama, programa uygun olarak, Akbayır'a kadar götürüldü. Mustafa ULUÇINAR'ı hep saygıyla yadederdim.

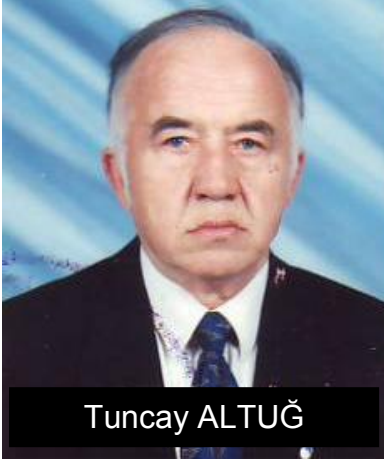
E- KAVAKLAR KAHVESİ BELEDİYESİNİN

Safranbolu'nun çıkarları söz konusu olduğu durumlarda, sadece ben değil, her Safranbolulu duyarlı olmalı diye düşünürdüm. Köylerde, *“köy orta malı”* denilen yerler nasıl köy tüzel kişiliğinin kabul ediliyorsa, kadastro tespitleri sırasında, Hazinesinin hüküm ve tasarrufunda olmayan, Belediye sınırları içerisindeki sahipsiz taşınmazlar da Belediye adına kaydolunuyordu.

Bağlar'daki Kavaklar Kahvesi'nin de Belediye adına tespiti yapılmış; ancak bu tespite, kahvehaneye komşu bahçe sahibi Tuncay ALTUĞ tarafından itiraz olunmuştu.

Kahvehanenin, dedesi tarafından yaptırıldığını, kendilerine ait evin bahçe sınırları içinde kaldığını ileri sürüyor, su arkını sınır gösteriyordu. Dedesinin yaptırdığı doğru olabilirdi, fakat kahvehane de, su arkı da evlerinin bahçe duvarlarının dışındaydı.

Bir dönem önce, Belediye Meclis üyeliği de yapan Sayın ALTUĞ, Zonguldak M.Çelikel Lisesi'nden okul arkadaşım. Sempatik bir kişiliği vardı; kimseye zararı olmazdı, olursa kendine olurdu, sevdiğim bir kişiydi. Aynı partidendir; fakat parti içi hizipleşmelerde, genel olarak bana karşı olan grupta yer alıyordu. Yan yana olmayı çok istedim, başarılı olmadım. Lakin bu yüzden birbirimizle hiç darılmadık. Kendi sözleriyle bana *"bu Safranbolu çukuruna sonradan gelip de, nasıl öne geçersin"* diye takılır ve karşıtlarımın yanında yer almaktan hoşlanırdı.

Tuncay ALTUĞ

Yine böyle bir duyguyla, sırf karşıt olduğunu göstermek için, kadastro tespitine itiraz etmiş olabilirdi. Arkadaşım Tuncay ALTUĞ'un daha önce bu konuda hiçbir istemi olmadığı gibi, kahvehaneyi yıllardır mahallelinin gözetiminde işleten *"merhabası yanında"* lakabıyla ünlü Kahveci Cemal Efendi'nin de, kendisine bir kira ödemesi söz konusu değildi.

Hemen her mahallede, cami yanında bir de mahalle kahvesi olması, Safranbolu'nun eski sosyal yaşantısının gereklerindendi.

Kahvehanenin, Belediye adına mı, yoksa Tuncay ALTUĞ'un özel mülkiyetinde olduğu için, onun adına mı tescili yapılmak gerekiyordu? Bunu belirlemek için tarafların bilirkişilerinin, mahallinde yetkili komisyon tarafından dinleneceği gün, bir baktım Sayın ALTUĞ, Avukat Mehmet BASMACI ile birlikte kahvehanenin önüne geldi.

Sayın BASMACI çok başarılı bulduğum bir avukattı. Bilmediğim veya düşünemediğim yeni bir kanıt veya görüş ortaya atar da, Sayın ALTUĞ itirazlarında haklı çıkarsa diye de korktum. Bu korkuyla Sayın BASMACI'ya, *"siz niçin geldiniz buraya"* diye sordum. *"Tuncay Bey'in avukatıyım"* yanıtını alınca, *"başka avukatlık yapacak iş bulamadınız mı, mahalle kahvesine niye şimdiye kadar sahip çıkmamış?"* dedim. Hiç kuşkusuz avukatla böyle konuşulmazdı.

Safranbolu ile ilgili konularda, herkesin Belediyenin yanında yer almasının gerekeceği gibi çok radikal bir anlayışın sahibi olduğumu bildiğinden ve ayrıca bana karşı sevgi ve saygısından olsa gerek, Sayın BASMACI bir tepki göstermedi. Ancak rahmetli Tuncay ALTUĞ, *"sen diplomalarına mı güveniyorsun, bende de var üniversite diploması"* diye çıkıştı.

Tuncay ALTUĞ'un, İstanbul İktisat Fakültesi son sınıfında bir iki dersten takıntısı vardı, iş hayatına atılması nedeniyle, diplomasını alamamıştı. Yıllar sonra, takıntılı derslerin sınavlarını verip, diplomasını almasına benim sebep olduğum söylendi; gerçek böyleyse, benim için sevinilecek bir olaydı.

Görevli komisyon, itirazında kendisini haklı bulmayınca merhum Tuncay ALTUĞ, ayrıca yargı yoluna başvurmadı ve sonuçta Kavaklar Kahvehanesi, tapuya Belediye adına tescil oldu.

F- PARALI TUALETE TEPKİ

Çalışmalarımızı takdir eden hamiyetperver hemşehriler zaman zaman Belediye'ye bağışta bulunurlardı. Bunlar arasında Temmuz/1978'te 10.000 liralık

Devlet Tahvili bağışlayan, insancıl yaklaşımlarıyla ünlü Gönül BEKEN ile 10.000 TL nakit bağışında bulunan Ciğerci İsmail YILDIRIM'ı şükranla anımsıyorum.

Yanılmıyorsam 1975 yılı idi; Hacı Sabri ASMAZ da, damadı Demirbank Müdürü Mehmet MEMİŞOĞLU aracılığıyla, bir hayır işinde harcanmak üzere 20.000 TL bağışladı. Bunu, Köprülü Camisi tuvaleti için kullanmayı düşündüm.

Köprülü Camisi avlusundaki tuvalet, 300 yıl önce ilk yapıldığından farksız bir konumdaydı. Hela taşlarındaki kocaman deliklerden aşağısı görünüyor; hela kapıları yarım kapı biçiminde olup, alttan ve üstten kabinlerin içi gözüküyor; pisuar hiç yok, oluk gibi bir yere ihtiyaç gideriliyor; ayna, lavabo ve sabun da yok. Dışarıda şadırvanda el yıkıyor. Pis ve ilkel bir görünüm...

Belediye Fen İşleri olarak cami tuvaleti, seramik hela taşları, mermer bölmelerle ayrılmış pisuarlar, lavabolar, aynalar konulmak, duvarlar fayansla kaplanmak ve bayanlar için de ayrı bir bölüm oluşturulmak suretiyle tertemiz bir görünüme kavuşturuldu. 20.000 liradan daha az para harcandı.

Kapısının önüne de, baca temizleyicisi olarak bilinen; o sırada yaşının ilerlemesinden ve mesleği gereği baca kurumlarının gözlerine kaçmasından dolayı çok az görebilen "*Bacacı Hüseyin*" oturtuldu. Tuvalete girenlerden, giderilen ihtiyaca göre 5 veya 10 kuruş alması ve tuvaleti temiz tutması söylendi.

Tuvalet için para, Safranbolu'da ilk kez uygulanıyordu. Tepkiyle karşılandı. 5-10 kuruş o günlerde çok önemsiz olmasına karşın, esnaftan ve cami cemaatından kimilerinin, para vermemek için Cinci Hanı'ndaki ve Pazar yerindeki bakımsız, helaları veya İzzetpaşa Camisi'ndeki tuvaleti kullandıkları gözleniyordu. Şikayetler arttı; bir süre sonra Vakıflar İdaresi'nden yetkililer geldi, "*bize ait olan Caminin tuvaletini kullananlara para ödetiyorsunuz, buna hakkınız yok, bu uygulamayı durdurun*" diyerek, uygulamaya tepki gösterdiler.

Kendilerine, tuvaletin onların olduğunu, Belediye'den önce o eski çirkin görünümünden kurtarmayı neden hiç düşünmediklerini, sürekli temizlenmediği takdirde, halkın pis bir tuvaleti kullanmak zorunda kalacağını; Belediye'ye değil, tuvaletin bakıcısına temizleme karşılığı çok cüz'i bir para ödendiğini söyledim.

Sonuçta, Belediye'nin ayda 10-15 lira gibi bir bedel karşılığı tuvaleti, Vakıflar'dan kiralayıp, dilediğini orada görevlendirmesinde anlaştık.

G- BELEDİYENİN TEFTİŞİ

Belediye harcamalarında tasarruflu davranmak ana ilkelerimden biriydi. 1970'li yıllarda bir çok kamu kurumu gibi Belediyeler de, 1934 yılından beri uygulanan "2490 sayılı Artırma Eksiltme ve İhale Kanunu"na tabiydi.

09.09.1983 tarih, 2886 Sayılı Devlet İhale Kanunu'na kadar yürürlükte kalan 2490 sayılı kanun, İl merkezlerinde 1.000 liraya, ilçe merkezlerinde 600 liraya kadar olan mal ve hizmet alımlarında pazarlık yönteminin uygulanmasına olanak veriyordu. 600 lirayı aşkın alımlarda ihaleye çıkılması, ilan ve benzeri ihale işlemleri için belirli sürelerle uyulması zorunluluğu nedeniyle zaman kaybına yol açmaktaydı. Üstelik 601 liralık bir mal ya da hizmet alımı için, resmi ilan tarifesine göre yerel gazetelere en azından 1.000 liradan fazla ilan ücreti ödenmesi gerekiyor ve bir anlamda "*astarı yüzünden pahalı*" oluyordu.

TBMM’de siyasal partiler arasında uyum olmadığı için, parlamento aritmetiği bu konuda bir yasa değişikliğine olanak vermiyordu. Böyle bir değişiklik için, alım satım işlerindeki parasal limitlerin her yıl Bütçe Kanunlarıyla belirlendiği 1980 sonrasını beklemek gerekecekti. Belediye otobüsü bir parçasını kırsa ve yenisi de örneğin 650 lira olsa, ihale işlemleri için 15-20 gün geçecek, otobüs çalışmayacak, hizmet aksayacaktı. Ayrıca, 1.000 lira dolaylarındaki ilan ücretiyle birlikte 650 lira yerine, 1650 lira ödenecekti.

Önem ve ivedilik taşıyan ve pazarlık yönteminin üst sınırı olan 600 liradan fazla ve nihayet 3-4 bin liraya kadar bir alım yapılması gerektiğinde de, yine pazarlık yöntemini kullanıyorduk. Bunun için ciddi bir piyasa araştırılmasından sonra, gerekiyorsa satıcı Encümen’e çağrılarak alım yapılıyordu.

Karabük Postası Gazetesi – 24.04.1975

Böyle bir uygulama için, yasal prosedür gereği “*amiri ita*”, yani “*verme-ödeme amiri*” yetkisini taşıyan Belediye Başkanı sıfatıyla, “*deruhte-i mesuliyet*” ettiğimi, yani sorumluluğu üstlendiğimi, yazılı olarak tahakkuk memuruna ve saymana bildiriyordum. Belediyeyi gereksiz ödemelerden kurtaran; hizmette aksamaları önleyen bu işlemleri, hukuksal açıdan savunmak çok kolaydı.

1976 yılı Temmuz sonu ile Ağustos başlarında Safranbolu’da normal teftişte bulunan Mülkiye Başmüfettişi ve iki yardımcısı Kaymakamlık, Özel İdare, Nüfus Memurluğu ve Emniyet Amirliğinden sonra Belediye’yi de denetlemeye geldiler. Müfettişler memur arkadaşları ve daha çok Belediye saymanı İzzet ÇUBUKÇU’yu çağırıyor; soruyorlar, bilgi alıyorlardı.

► BELEDİYE SAYMANI SORUMLU OLAMAZ

Bir gün Sayman arkadaşımı müfettişlerin çok sıkıştırdığı için fenalık geçirdiği haberi geldi, hemen koştum. Sayman İzzet ÇUBUKÇU yüzü bembeyaz, bitkin halde masasında oturuyordu. “*Ne oldu*” diye sorduğumda, “*Müfettişler niye 600 liradan fazla alımlarda ihaleye çıkmadığımızı ve resmi tatillerde çalıştırılan şoför ve işçilere niye 3 yevmiye ödediğimizi sordular*” dedi. “*Benim deruhte-i mesuliyet yazılarımı göstermedin mi, sebeplerini açıklamadın mı?*” diye sorduğumda, “*beni hiç dinlemediler, azarladılar, suçladılar*” yanıtını aldım.

İzzet ÇUBUKÇU işini çok iyi bilen bir memur olmakla beraber, sakin mi zaçlı, çekingen bir yaradılıştaydı. Bu yüzden olsa gerek, yapılanları yeterince savunamamış; müfettişler de, benim yerime ona yüklenmişlerdi.

Çok asabım bozulmuştu, bir hızla Başkanlık odasına çıktım. Başmüfettiş benim masamda, iki yardımcısı Encümen toplantı masasında oturuyorlardı. He-

men “sorumluluğu yazılı olarak üstlendiğim konularda, maiyetimdekilerden değil, benden hesap sormanız gerekir; ben bir kuruluş için bin takla atıyorum, günün parasal değerleriyle bağdaşmayan limitlere uymak adına parayı israf edemem, hizmeti aksatmam” diye söze başladım ve çok gerektiğinde, kimi alımlarda 600 liranın üstünde de pazarlık yöntemini uygulamaktaki gerekçelerimi sıralayarak, suç görüyorlarsa, yasal işlem yapmalarını istedim.

Müfettiş yardımcılarında biri, “işçilere nasıl olur da üç yevmiye ödersiniz” diyerek araya girdi. Mülkiye Müfettiş Yardımcılarının genç ve başarılı Kaymakamlar arasından seçildiklerini biliyordum. Demek bu Müfettiş Yardımcısı, Kaymakamlık yaptığı ilçelerde toplu sözleşme uyarınca bir ödeme yapılmadığı için olsa gerek, uygulamayı bilmiyordu.

Oysa, 275 sayılı, ilk Toplu Sözleşme Kanunu, 1963 yılında yürürlüğe girmiş ve işçi ücretlerinin, işverenle işçi sendikası arasında pazarlıkla belirlenmesine başlanmıştı. Bu arada, hafta tatili ve resmi tatil günleri çalıştırılması zorunluluk duyulan işçilere (örneğin resmi tatil günleri çalışmaları zorunlu olan Belediye otobüsü şoförlerine) bir yerine, üç gündelik ödenmesi, her iş kolunda, toplu iş sözleşmeleriyle bağitlanan genel bir uygulamaya dönüşmüştü.

► “MÜFETTİŞ, SUÇ VE SUÇLU YARATMAYA ÇALIŞMAMALI”

Müfettiş yardımcısına Türkiye’deki bu genel uygulamayı açıkladıktan sonra, Başmüfettişe dönüp, 1960’lı yıllarda Tarım Bakanlığı’nda müfettişlik yaptığıma değinerek, kıdemli müfettişlerden dinlediğim şu olayı anlattım.

1950’li yıllarda, Demokrat Parti döneminin Tarım Bakanı Nedim ÖKMEN, Bakanlığının müfettişlerini toplar; milletvekili olmadan önce Maliye Müfettişi olduğunu, Müfettiş ÖKMEN, Bakan ÖKMEN’i denetlemeye kalksa, hakkında sayfalar dolusu rapor yazabileceğini, denetimle yönetimin çok farklı olduğunu ve müfettişlerin suç ve suçlu yaratma çabasında olmamaları gerektiğini söyler dedikten sonra, “ben de denetimle, yönetimin çok farklı olduğu görüşümdedir; ancak Müfettiş Kızıltan ULUKAVAK, Belediye Başkanı Kızıltan ULUKAVAK’ı denetlese, suçlayacak bir konu bulamaz” dedim ve yanlarından ayrıldım.

Müfettişlerin düzenlediği raporlar cevaplandırılmak üzere, bir süre sonra Belediyeye geldiğinde, pazarlıkla yapılan alımlara da; işçilere 3 yevmiye ödenmesi konusuna da raporda yer verilmediği; herhangi bir sorgu sual veya eleştiride bulunulmadığı görüldü. Demek müfettişler beni haklı bulmuşlardı.

Başmüfettiş Sayın Ahmet ERBEYLİ’ydi; daha sonra Diyarbakır Valiliği yaptığını anımsıyorum. Müfettiş Yardımcılarından biri, ileriki yıllarda büyük illerden birinde Valilik yaptı; diğeri, Müfettişliğe devam etti. Ancak burada bir ilginç rastlantıya özellikle değinmeliyim.

► DOĞRU, DÜNYA KÜÇÜK

Ekim/1999 başında, Ankara’dan gelen bir grup arkadaşımı, Safranbolu’da gezdirirken, Kaymakamlar Evi’ne çıkan yokuşta, bir başka grupla karşılaştık; o gruptan yaşlı bir zat “Reis Bey merhaba, nasılsınız” dedi.

Tanıyamadığımı anlayınca “ben eski Mülkiye Başmüfettişi Ahmet ERBEYLİ” diye kendini tanıttı. Aradan 23 yıl geçmesine karşın beni tanıyabilmiş olması nedeniyle, belleklerinin çok güçlü olduğunu dile getirmeğe çalışırken, “sizi

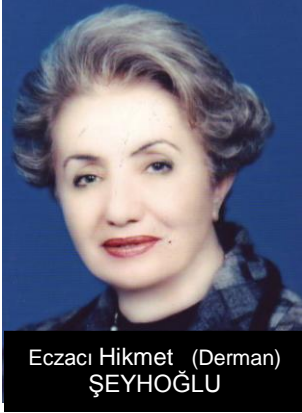
nasıl unutulabilirim, hemen tanıdım” dedi. Yıllar önce emekli olmuştu; ilgi gösterdim, karşılıklı iyi dilekelerimizi sunarak ayrıldık.

H- EV KÖPEKLERİ DE ZEHİRLENİYOR

Belediyelerin önemli bir görevi de, sahihsiz köpeklerin kent içinde başıboş dolaşmasını önlemektir. Kuduz gibi tehlikeli hastalık mikrobi taşıyıcıları dışında, başıboş sokak köpekleri, başta çocuklar olmak üzere herkesi korkuturlardı. 1970’li yıllarda, köpekleri uyuşturucu iğne atan tüfeklerle vurarak bayıltıp, sonra belirli yerlerde toplamak veya kısırlaştırmak gibi, özellikle hayvan dostu çevrelerin tepkisine neden olmayacak yöntemler, henüz büyük kentlerde bile yaygın bir uygulama değildi.

Başıboş köpekler, halen benimsenmiş genel anlayışın aksine, ya tüfekte vurularak veya zehirlenerek itlaf edilirdi. Bir tarafta *“günah, onlar da can taşıyor”* diyerek zehirlenen köpeğe ayran içirenler, öbür yanda *“sokak köpeklerinden korkarak geceleri sokağa çıkılamıyor, çocuklar okula gidemiyor”* diyenler vardı.

Bir zabıta memurunun gözetiminde köpekleri tüfekte vuracak kişi bulmak, kolay değildi. 1970’li yılların ortalarında vurulacak her köpek için 25 lira ödeneceği duyurulmasına karşın, istekli bulunamamıştı. Üstelik bu yöntem, tüfekte bir kazaya neden olma olasılığı açısından da riskliydi. Zehirlenme belki daha kolaydı, ancak onun da sakıncaları vardı; öncelikle görevlilerin zehirlenmemesi için önlem alınmalı, titizlikle uygulanmalıydı.

Eczacı Hikmet (Derman)
ŞEYHOĞLU

Zehirlenme işlemi için, Hükümet Tabipliği ve Kaymakamlık’ın onayıyla, *“striknin”* zehiri satın alınıyor, eczanede özel olarak 10-15 mgr’lık paketlere koyduruluyor, kasapların attığı sıyrıntı etlerden çektirilen kıymadan, yaptırılan ceviz büyüklüğünde köftelerin ortasına açılan boşluğa paketteki zehir boşaltılıp, daha sonra boşluğun ağzı kapatılıyordu.

Gece yarısı saat 24.00 sularında, zehirli köfteler Zabıta Memurlarının gözetiminde, temizlik işçileri tarafından çöplüklere konuluyor, iki saat sonra çöp arabasıyla çöplükler dolaşarak, zehirli köfteyi yemiş ve ölmüş köpekler toplanıyordu. Önceden tüm önlemler alınıyor, zehirlenme yapılacağı da duyuruluyordu. Uygulamayı görmek için birkaç kez, zehirlenme işine ben de katılmışım.

Sabahları genellikle saat 8.00-8.30 dolaylarında Belediyede olurdum. Bir gün gelir gelmez telefon çaldı; Eczacı Hikmet (Derman) ŞEYHOĞLU arıyor ve *“bahçemdeki köpeğimi nasıl zehirlersiniz”* diye haykırıyordu. Sürekli susmaksızın konuştuğundan, çöplüklere gelen başıboş köpekler dışında, bahçedeki bir köpeğin zehirlenemeyeceğine dair sözlerimi duymuyordu.

Kendisinden köpeğinin çiğ et yemediğini öğreniyor, pişmiş zehirli etle, kasten zehirlendiğimiz iddiasına muhatap oluyordum. Olacak şey değildi, saygın ve hayırsever kişiliğiyle tanınan, Eczacı Hikmet Abla’nın köpeğini zehirlenmeye hangi Belediye personeli cür’et edebilirdi. Özürler dileyerek, bunları anlatmaya çalışıyordum; pişmiş değil, çiğ et kullanıldığını söylüyordum; dinlemiyordu. Yarım

saatten fazla konuştu; tahammül sınırlarımı zorlasa da; kişiliğine olan saygım başka türlü davranmama engel oluyordu.

En az kendisi kadar üzüldüm; sordum, soruşturdum, Hikmet Abla'nın evinin bulunduğu Kavaklar semtindeki çöplüğe de zehir konulmuştu, ama evin bahçesindeki köpeğin zehirlenmesinin bir açıklaması yapılamıyordu. Bir süre sonra, Sayın ŞEYHOĞLU ailesinin bir komşusunun, çöplükten zehirli eti alıp, bahçeye attığı söylendi; doğru muydu, kanıtlanabilmiş miydi öğrenemedim.

Benzer bir başka olay da, Emek Mahallesi'nde oturan Kadastro Müdürü Erdoğan KEMER'in köpeğinin başına geldi. Ancak o olayda, köpek bağlı değilmiş. Civardaki bir çöplüğe bırakılan zehirli eti yemiş. Sayın KEMER, zehirleme yapılacağından haberleri olmadığını, olsaydı önlem alacaklarını, kendinden çok, eşinin evladını kaybetmişçesine şok içerisinde olduğunu, sürekli ağladığını söylüyor; beni suçlayamasa da, "*kızım sana söylüyorum, gelinim sen anla*" kabilinden, Belediye personelinin sorumlu tutuyordu.

Personelden önce, varsa bir kusur, en yetkili kişi sıfatıyla benim sorumlu olmam gerekeceği düşüncesiyle, eşimi yanıma alıp, Erdoğan KEMER'e ve eşi Hanımefendi'ye sanki bir başsağlığı dilemek gerekmiş gibi, evlerine gidip, üzüntülerimi iletmişim anımsıyorum.

Bu çok can sıkıcı olaylardan sonra, köpek besleyenlerin Belediye'de kayıtlarının olması; buldukları semtlerde zehirleme yapılacaksa, sahiplerine özel olarak haber verilmesi uygulamasına geçildi.

I- BELEDİYE BAŞKANI RESMİ ARABAYI, ÖZEL AMAÇLA KULLANMAZ

Hemen tüm kamu kurumlarında, Genel Müdür, Başkan gibi en üst yönetici değiştiğinde yeni gelenin ilk işi, makam odası ile makam otosunu yenilemektir. Makam odasındaki mobilyaları, en lüks ve pahalı olanlarıyla değiştirmek, ayrıca yeni bir makam arabası aldırarak kural haline getirilmiştir.

1970'li yıllarda, Türkiye'de yürürlükte olup da, uygulanmayan kanun var mıdır diye sorulsa, hemen 237 sayılı Taşit Kanunu böyledir diye yanıtlardım. Belediye Başkanı olduğumda, Safranbolu Belediyesi'nin Taunus marka, siyah renkli, bir hayli eski model yıpranmış bir binek arabası vardı. Sanırım eski Belediye Başkanı Ömer AN tarafından, gümrüklerden bağış yoluyla alınmıştı. Ayrıca yine çok eski bir de Willys marka jeep vardı; o da çok eskiydi. Hiç birini Belediye Başkanı arabası olarak kullanmadım.

Anadol marka özel arabam, resmi hizmetlerim için de bana yeterliydi. Resmi iş takibi için çevre il ve ilçeler ile Ankara'ya da, zaman zaman kendi özel arabamla gidiyordum. Kimi gerektiği zamanlar, kendi arabamı kullanırmak için yanıma Belediye şoförlerinden birini alıyordum. Ankara'ya ise, arabasız iş takibi zor da olsa, otobüsle gitmeyi yeğliyordum.

Ankara'ya yine bir iş takibi için otobüsle gideceğim bir Pazar günüydü. 1970'li yılların ortalarında sabah ve gece saatleri dışında, gündüz ara seferleri için otobüsler Safranbolu'dan değil, Karabük'ten hareket ediyorlardı. Saat 15.00'te kalkacak otobüse binmek üzere, Belediye'nin eski Taunus marka arabasının evime gelmesini istedim. Ankara'ya, yakınlarını görmek isteyen eşimle birlikte gidecektik; onu da Taunus'a bindirdim, Karabük'e doğru yola çıktık.

Bulak köyü yol ayrımında arkadan hızla gelen bir araba, Taunus'un önüne geçti ve yavaşladı, direksiyonda Belediye Şoförü Hulusi DORUK vardı. Biz öndeki arabayı tekrar geçtik, arabanın sürücüsü bana el kol işareti yapıyordu, önce tanıyamadım. Tekrar arkadan gelip önümüzü kesercesine yanımızdan geçerken tanıdım. Şahadet parmağı havada, tehdit edercesine el kol sallıyordu. Bu kişi, Türkiye'deki ve Safranbolu'daki iki büyük partiden birinin, önde gelenlerinden. Daha sonraları partisinin ilçe başkanlığını da yaptı. Adını ve partisini söylemeyeyim, 40 yıl önce yaptıklarından bugün utanıyordur sanırım.

Çok sinirlenmişim, kah o önde, kah biz; Karabük Garajına geldik. Arabadan iner inmez "*ne bu terbiyesizlik*" diyerek üzerine yürüdüm, o "*sen nasıl eşini resmi arabaya bindirirsin, zabıt tutacağım*" diye bağırdı. "*Hemen tut ben de altını imzalayayım*" dediğim sırada Güven Otobüslerinin o dönemdeki yetkililerinden İsmail ATAY araya girdi. Onu garajdan uzaklaştırdı, her tarafım titriyordu, eşimle beni otobüse bindirdi. Günlerce asap bozukluğum geçmedi.

Benim için her şey söylenebilirdi ama resmi araba kullanımında yolsuzluk yaptığım söylenemezdi. Çoğu kez resmi işlerde bile, özel arabamı kullandığımı, resmi nitelikli kimi şehirlerarası yolculukları, yakıt giderlerini karşılayarak kendi arabamla yaptığımı Safranbolu'da herkes bilirken, pis politika uğruna, bana böyle bir hareketin reva görülmesine katlanmak zordu; çaresiz katlandım.

Yanında ben olmasam, Ankara'ya sadece eşim gidecek olsa, onu Karabük otobüs garajına, resmi arabayla götürmem doğru olmazdı. Oysa resmi araba, Ankara'ya gidebilmem için beni Karabük'e götürdüğüne göre, yanımda eşimin olması ilave bir masrafa, fazla yakıt sarfına mı yol açıyordu?

1978 yılında Belediye'ye 208.000 liraya Renault Station binek arabası alındı. Ben yine kendi özel arabamla eskisi gibi her sabah Belediye'ye geliyor ve akşam dönüyordum. Renault marka arabayı gerektiğinde, gün içindeki resmi iş ve temaslarda kullanmaya karar verdim. İş takiplerimi rahatlıkla yürütmek için, Ankara'ya da bu arabayla gitmeye başladım.

Zaman zaman bu resmi arabayla eşimi de, iş takibi için gittiğimde Ankara'ya götürüyor, yakınlarının yanına bırakıyor, dönerken geri getiriyordum. Ancak, o sırada Safranbolu-Ankara otobüs ücreti gidiş dönüş kaç liraysa, o kadar parayı Şoför Faruk GÜNGÖR'e veriyor, "*yoldan alacağın benzin için bu para kadar eksik fatura düzenlet, parayı da benzinciye ver*" diyordum. Böyle yaparak, hiç kimse eşinin Ankara seyahatlerini bedavaya getiriyor diyemedi.

Yıllar sonra, Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulu Üyesi ve Başkanı iken de resmi araba kullanımı konusunda aynı tutum ve anlayışı devam ettirdim. Resmi arabayı evden göreve gidiş ve dönüşlerimde hiç kullanmadım.

Resmi araba kullanımıyla ilgili benimsediğim anlayışla bağdaşmayan uygulamalara, anılan Kurul'da yalnız kalsam da, hep muhalefet ettim. Belediye Başkanı iken de aynı ilkelerden hiç ödün vermediğimi söylesem de, kimseyi inandıramadım. Çünkü resmi araba kullanımında kurallara uymamak, genel bir kural haline gelmişti, benim çırpınmalarım yetersizdi, hiç taraftar bulmuyordu.

J- Y. DANAKÖY'ÜN İÇME SUYUNA MÜDAHALESİ

Belediye Başkanlığımın sona ermesinden 11 gün önce, 1 Eylül 1980 tarihinde, Hızır'daki içme su kaynağından Yukarı Dana Köyü Muhtarlığı'nın iki par-

maklık boruyla su aldığı bildirildi. Bir başka avukata da, bu olayda, tavır koymaktan yine kendimi alamadım.

Y. Dana Köyü tüzel kişiliği ile Safranbolu Belediyesi'nin su anlaşmazlığı 1950'li yılların başında, Belediye lehine, yargı mercilerince çözümlenmişti. Belediye avukatı Veli Tevfik ERENER izimli olarak tatile çıkmıştı. Suyu müdahalenin ihtiyati tedbir yoluyla durdurulması istemiyle, hemen mahkemeye başvurdum.

Aynı gün keşfe gidildiğinde, Köy Muhtarı, vekalet verdiği Safranbolulu bir avukatla keşif mahalline geldi. Avukat arkadaşına, *"mahkeme köyün müdahalesini durdurmazsa, akşam sizin evin suyunu keserim, böyle bir konuda Safranbolu'ya karıştı dava alınır mı"* diye, yarı şaka yarı ciddi çıkıştım.

Oysa, avukat meslektaşım yasal bir görev yapıyordu, Karabük'ten de bir avukat gelebilirdi. Bu gerçekleri bilmeme rağmen, fanatik Safranboluluk, yanlış da olsa, böyle tavır koymamın nedeni olabiliyordu. Mahkeme köyün suya müdahalesinin önlenmesine karar verdi ve sorun çözüldü.

K- İLK VE SON SORUŞTURMA

Kamu görevinde bulunduğum 43 yılı aşkın sürenin, 8 yıla yaklaşan bölümünü Bakanlık Müfettişi, 22 yılını da Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulu'nda Denetçi, Başdenetçi, Hukuk Danışmanı, Kurul Üyesi, Kurul Başkan Vekili ve Kurul Başkanı olarak geçirdim; çok sayıda kamu görevlisi hakkında doğrudan soruşturma yaptım veya soruşturma açılması önerisinde bulundum.

Benim hakkımda ise, idari yönden sadece Belediyedeki işlemlerime ilişkin olarak bir soruşturma açıldı; ancak, o sırada Belediye Başkanı değildim.

Belediye Başkanlığım sona erdikten bir yıl sonra yapılan bu soruşturma, Kıranköy'de Ali ACAR'ın yaptığı ve halen zemin katında T.C. Ziraat Bankası Safranbolu Şubesi ile bir kahvehanenin bulunduğu binayla ilgiliydi. Ali ACAR bu inşaatı 1976 yılında başlamıştı. 1978'de binanın üst kat inşaatı tamamlandığı sırada, komşu bir taşınmazın sahibi, binanın zemin katının iç yüksekliğinin imar yönetmeliğinde öngörülenden çok fazla olduğunu bildirerek şikayetçi oldu.

► İNŞAAT SAHİBİNE PARA CEZASI

Yaptırılan incelemede iddianın doğru olduğu anlaşıldı. İnşaat sahibi Ali ACAR'a Belediye Encümeni'nce para cezası verildi. Bir süre sonra İmar ve İskan Bakanlığı'ndan, bu inşaatla ilgili yapılan işlemler hakkında bilgi istenince, komşunun bu kez Belediye'yi, Bakanlığa şikayet ettiği anlaşıldı. İnşaat sahibine para cezası verildiği bildirilince, Bakanlık inşaatın yıkımı kararı verilmesi gerektiğine değinerek, bu yolda işlem yapılmasını istedi.

— Bunun üzerine yıkım kararı mı verdiniz?

— Hayır önce yıkım kararı vermedik. Çünkü aradan geçen süre zarfında inşaat, çatısı da kapatılmış bir duruma ulaştığından, yıkım kararı çok ağır olacaktı. Zemin kat tavan yüksekliğinin, olması gerekenden, sanıyorum 80 cm kadar fazla olması, tek başına yıkıma neden olmamalı diye düşündük. Zemin kat tavan yüksekliğini aşağıya düşürmek için üst katı da, çatıyı da yıkmak gerekecekti. İnsafı elden bırakmadık. Başka nedenlerle, Belediye Encümeni'nce inşaat sahibine tekrar ağır bir para cezası verilmekle yetinildi.

Ali ACAR'la partisel ilişkilerim olduğu gibi iddialar ortaya atılmış olacak ki, Safranbolu'ya Bakanlık'tan bir müfettiş geldi, incelemelerde bulundu. Safranbolu'da herkesin bildiği gibi Ali ACAR benim partimden değildi. Üstelik avukat olarak da, geçmiş yıllarda bir çok davada, hep hasımlarının vekaletini üstlenmişim. Şikayetçinin İmar İskan Bakanlığı'nda yakın bir tanıdığı vardı sanırım; iktidarda CHP olmasına karşın, Belediye sürekli sıkıştırılıyordu.

► İNŞAATA YIKIM KARARI VE BU KARARIN İPTALİ

1979 yılı içinde İmar ve İskan Bakanlığı'ndan gelen son bir yazıda, (*artık buna yazı denilemez, talimat denilebilirdi*) Belediye Encümeni inşaatın yıkımına karar vermezse, benim ve Encümen üyeleri hakkında yasal işlem başlatılacağı bildiriliyordu. Artık yapılacak bir şey yoktu, "*emir demiri keser*" sözü geçerliydi.

09.05.1979 tarihinde Belediye Encümeni binanın yıkımına karar verdi. Ali ACAR'ı Belediye'ye çağırdım; olayın geçirdiği aşamaları anlattım. Yıkma kararını Bakanlık emri olarak verdiğimizi, İlçe İdare Kurulu'na itiraz eder, itirazı reddedilirse binayı yıkacağımızı söyledim. Yasal yollara başvurmak hakkıydı.

İlçe İdare Kurulu 17.05.1979 tarihinde Belediye Encümeninin yıkım kararının iptaline karar verdi; böylece bina yıkılmaktan kurtuldu ve dosya da kapandı. Meğer kapanmamış, Belediye Başkanlığından ayrıldıktan sonra, 1981 yılında tekrar açıldı ve hakkımda, Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulu'nda Denetçilik görevindeyken soruşturma başlatıldı.

► SUÇLAMA; KARARA İTİRAZ ETMEMEK

Bir Mülkiye Müşavir Müfettişi (bu kişi 1976'ta Belediyemizi teftiş eden Başmüfettiş Ahmet ERBEYLİ'nin, o tarihteki müfettiş yardımcılarında biriydi) ile bir İmar ve İskan Bakanlığı Başmüfettişi tarafından müşterek imzalı, 15.10.1981 tarihli adıma gönderilen yazıda, Belediye Encümeninin 09.05.1979 tarihli yıkım kararını iptal eden, Safranbolu İlçe İdare Kurulu'nun 17.05.1979 tarihli kararına karşı İller İdaresi Kanunu uyarınca, Zonguldak İl İdare Kurulu nezdinde itirazda bulunmayarak, yıkım kararını kaldıran İlçe İdare Kurulu kararının kesinleşmesine yol açmam nedeniyle, görevimi ihmal ettiğimden ötürü savunmam isteniyordu.

Aslında yıkım kararı doğruysa, bu kararı hükümsüz kılan İlçe İdare Kurulu'nun sorumlu olması gerekirdi ve o sırada Erzincan Valisi olan, zamanın Safranbolu Kaymakamı Yücel BÖLGEN, İlçe İdare Kurulu'nun başı olarak öncelikle sorumlu olmalıydı; ancak ona sorgu sual yoktu.

► ÜST MERCİ KARARINA İTİRAZ ETMEMENİN SUÇ OLDUĞU NEREDE YAZILI?

21.10.1981 tarihli savunmamda, 1580 sayılı Belediyeler Yasasının 99/B maddesinin, Belediye Başkanını "*mafevk mercilerin kararlarını infaz*", yani üst mercilerin kararlarını uygulamakla yükümlü kıldığını belirttim. 6785 sayılı İmar Yasası'nın 22. maddesi uyarınca Belediye Encümeninin yıkma kararını iptal edebildiğine göre, İlçe İdare Kurulu'nun da bir üst merci olduğuna dikkat çektim. Hiç bir yasada, ilk üst mercii kararına, daha üst bir mercide itiraz edilmesi gerektiğine ilişkin bir hüküm bulunmadığına da, savunmamda ayrıca yer verdim.

Kaldı ki 5442 sayılı İl İdaresi Kanununun 65 inci maddesinde İlçe İdare Kurulu kararlarına karşı, İl İdare Kuruluna itiraz edilir değil, itiraz "*edilebilir*" denildiğini ve dolayısıyla yasalar, Belediye Başkanına İlçe İdare Kurulu kararına karşı, İl İdare Kurulu'na mutlaka itiraz etme görevini vermediğinden, olmayan bir görevi

ihmal etmemin de söz konusu olamayacağını vurguladım. Bana göre hukuksal temelleri tutarlı bir savunmaydı.

► **ANLAMSIZ BİR TAVIR**

Gelen yazıda, savunmamın İmar ve İskan Bakanlığı Başmüfettişine verilmesi isteniyordu; Başmüfettişi buldum, imzasını alarak elden savunmamı verdim. Başmüfettişi tanıımıyordum, savunmamı isteyenlerden Mülkiye Müşavir Müfettişini ise tanıyıordum; 1976'da Müfettiş Yardımcısı olarak bir Başmüfettişin mailyetinde Safranbolu'ya normal teftişe gelmişti. Savunmamı İmar ve İskan Bakanlığı Müfettişi'ne teslim ettikten sonra İçişleri Bakanlığına gittim, kendisini buldum.

Daha odasının kapısından içeri girer girmez "*kardeşim sizin zamanınızda biz senden bir şey mi istedik de, sen şimdi bana geliyorsun*" deyince afalladım. Sizin zamanınız dediği herhalde CHP iktidarı dönemi idi. Demek bu müfettiş sadece, bir zamanlar kendilerinden bir şey istediklerine muhatap oluyordu.

Kendisinden bir şey istemeye ihtiyacım olmadığını, İmar İskan Bakanlığı Başmüfettişine savunmamı teslim ettikten sonra, kendisine de ana hatlarını anlatıp, ek bilgilendirmeye gerek görülebilir diye geldiğimi söyledim. Çok aşağılanmış olmanın üzüntüsü içersinde geri dönüp gittim.

• **YARGILANMA GEREĞİ YOK; DOSYA KAPANIYOR**

O dönemde kamu görevlileri hakkında yürütülen soruşturmalar, "*Memurin Muhakematı Hakkındaki Kanun*" uyarınca yapılır; Müfettişlerin hazırladığı fezleke, suçlanan kişinin statüsüne göre İlçe veya İl İdare Kurullarına ya da Danıştay'a sunulurdu. Belediye Başkanları hakkında karar mercii İl İdare Kurulu olduğundan, Müfettişlerin raporu Zonguldak İl İdare Kurulu'na gönderildi. Müfettişlerin görüş ve önerilerinin ne olduğunu biliyorum.

Ancak Zonguldak İl İdare Kurulu, tarafıma tebliğ edilen 29.12.1981 tarihli kararında, "*men'i muhakeme*"mi, yani yargılanmamı uygun bulmuştu. Men'i muhakeme kararları, değinilen yasa uyarınca kendiliğinden (*resen*), bir üst merci olan Danıştay incelemesine tabi bulunuyordu. Danıştay ise, aradan çok uzun zaman geçtikten sonra, 25.05.1987 tarihinde, zamanaşımı süresinin de dolmuş olmasından bahisle, kovuşturmaya yer olmadığına karar verdi.

12 Eylül 1980 hareketinden sonra bir çok Belediye Başkanı hakkında çok ağır ithamlarla soruşturmalar yapılmış, hatta tutuklananlar olmuştu. Ancak bir işlemini, yasal yetkisi içersinde iptal edip hükümsüz kılan bir üst merciiin kararına karşı, daha üst mercide itiraz etmemekle görevini ihmal ettiği iddiası gibi, hukukta yeri olmayan, zorlama bir nedenle hakkında Müfettiş soruşturması başlatılan benden başka bir Belediye Başkanı veya herhangi bir kamu görevlisi var mı diye araştırdım; var diyene rastlamadım. Aslında, "*güneş balçıkla sıvanamazdı*"; nitekim sıvanamadı da.